

Трибуна вільного
українського слова
на вільній
американській землі.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Адреса
Редкація і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83, Grand St.,
Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807
Телеграф: 4-0237
Телеф. УНІ: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 190. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, ВІСІРОК, 22-го ЛІПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 22, 1952. VOL. LX.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ В СУПЕРЕЧКАХ ЩОДО КАНДИДАТІВ

Шікаго. — Перший раз від двадцяти років, Красна Демократична Конвенція збиралася під знаком повної волі при добірї кандидатів після того, як президент Труман рішуче відмовився від кандидатури на номінацію. На конвенцію з'явилося 1,230 делегатів, з яких деякі при обчислюванні відданих голосів на кандидатів, мають пів голосу, інші цілий голос. Крім питання цілком вільного вибору й добору кандидатів, тридцять перша Демократична Конвенція має вирішити протести проти призначення делегатів з стейтів Тексас і Міссісіпі, бо делегації, призначені Красним Комітетом Демократичної партії з тих стейтів, зустрілися з закликом, що вони не "лояльні" до теперішнього проводу партії, тобто до самого президента Трумана. Крім того на чільне місце виступає справа платформ, а в ній наладина споряд над тобою про рівність громадянських прав для всіх громадян, а в практиці стосується звільнення прав чорного населення з білим у південних стейтах, які вважаються головною твердинею Демократичної партії.

Саме, щоб погодити південних делегатів з делегаціями з промислових північних стейтів, думки конвенційних делегатів звернені на найменування кандидатом Алдана Е. Стівенсона, губернатора стейту Ілліной, який, як загально думують, міг би погодити обидві згадані групи делегатів. Однак він заявив делегації з свого стейту, що він не хоче ані не має відповідних кваліфікацій на президента й тому прохав делегацію не робити на нього натиску для прийняття номінації. Супроти цього вирнає можливість кандидатури Аверела Гаррі-

Питтсбург, Па. — Відновлені переговори з представниками сталеварного промислу й юнії сталеварних робітників, ведені з доручення Вілого Дому увесь день, припинилися у зв'язку з справою "замкненого заводу", від якої робітничі організації не хочуть відступити. Після розмов представники промислу оголосили комунікат з відповідним повідомленням про причини засадою, однак це сталося після

Валендер вітає осяги в цивільній обороні Нью Йорку

Нью Йорк. — Артур Валендер, директор цивільної оборони, виявив своє задоволення з приводу осягів в підготовці до цивільної оборони міста. Він оголосив звіт з праці, яка триває вже два роки, а в звіті стверджує, що оборона полягає в першу чергу на добровільності. Згадуючи про те, що положення в світовій політиці не змінилися, він поклав на потребу дальшої

ЗАКОН ПРО ПІДВИШКУ СТАРЕЧОЇ ПЕНСІЇ ВХОДИТЬ В ЖИТТЯ ВІД 1 ВЕРЕСНЯ

Вашингтон. — Серед великої кількості новоухвалених законопроектів президент підписав законопроект про підвищення старечої пенсії й цей закон увійде в життя з 1 вересня поточного року. Закон підвищує старечу пенсію для осіб, які вже тепер її дістають, на 12%, однак з застрою, що найменша підвищення мусять вносити \$5. у практиці це виявляється тим, що найменша місячна пенсія вноситься \$25, а найвища \$80. Крім того придуть різні додатки на втримання осіб, залежних від пенсіонарія. Пенсіонарі можуть понад те вробити працю найбільше

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ В ШІКАГО

На Демократичну Конвенцію в Шікаго одним з останніх прибув теперішній заступник президента Албен Барклі, що с теж кандидатом на демократичну номінацію. Барклі, подібно, як і інші кандидати, висловлює свою впевненість в перемогу. На фото (від ліва): п-ні Барклі, заступник президента Барклі, дружина губернатора Ведебері з Кентокі і губернатор Ведебері.

ПРЕДСТАВНИКИ УНК ІНТЕРВЕНЮЮТЬ В СПРАВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПЛАТФОРМИ

В. ДУШНИК І С. ЯРЕМА ЗГОЛОСИЛИ УКРАЇНСЬКІ ПОБАЖАННЯ ДО ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ
ред. Володимир Душник зі-
Шікаго. — Представники Українського Конгресового Комітету адв. Степан Ярема і навали минулої п'ятниці перед Резолюційним Комітетом Демократичної Конвенції в справі політичної платформи Демократичної партії. — Ред. Душник в дбайливо приготуваній заяві обстоював і аргументував потреби опорті американської закордонної політики на змаганнях до волі і незалежності всіх великих і малих націй, зокрема потреби американської політичної, моральної і матеріальної допомоги визвольним змаганням повновладних Московського народу, між ними головно українського народу. Адв. Степан Ярема зокрема свідчив про необхідність американської ра-

Корабель Голосу Америки відплив до Європи

Гобокен, Н. Й. — Після необхідних перерібок, які перетворили 5,800 тонне сторожеве судно "Кур'єр" у радіо-висильню Голосу Америки, цей корабель відплив минулої тижня з однієї з привстаней Гобокену у свою першу службову подорож до Європи. На кораблі тепер діє добре устаткована радіовис-

Нью Йорк і його околиці під знаком гарячі

Нью Йорк. — У неділю продовжувалася задушлива спека, що панує тут уже декілька тижнів. Термометер досягнув 94 степенів Фаренгейта й лише на одну поділку був нижче від зазначеного на ці дні рекорд з 1894 року. Передбачається, що спека продовжуватиметься ще деякий час, й що можливі лише часові полегші від раптових короткотривалих дощів. На селення Нью Йорку рятувалось масовою втечею над бе-

Бразилія все ще перебуває в стані "лихоманки золота"

Ріо де Жанейро. — Бразилійська влада поважно занепокоєна лихоманкою золота, що охопила широкі кола населення країни, особливо в околицях ріки Амазонки, де битники залишили свою щоденну працю й подалися на пошуки багатств через пралі, щоб шукати казкових багатств. Обшир, де викрито поклади золота знаходиться у дуже дикому закутку Бразилії, недалеко від кордонів французької й данської Гвіяни. Шлях туди провадить долинами ріки Амазонки й повний небезпек для життя мандрівників. Треба перебороти численні водопадки, що менш загрожують людині, як грізна малярія та численні трійливі тварини й рослини. Проте досі не зазначено великих збагачень шукачів щастя, якби не рахувати першої знахідки, вартості в 150,000 доларів, яка й спричинила рух населення до країни золота. Існує припущення, що золото, замість лишатися в Бразилії, відпливає до інших країн через пачкарів. Зрештою жадних точних відомостей з цієї дикої країни не немає, якщо зважити, що подорож в один бік триває до трьох тижнів і відбувається човнами.

НОВІ ЧЕРВОНІ ОБВИНУВАННЯ ПРОТИ АЛІАНТІВ В КОРЕЇ

Токіо. — Комуністичні і аліантські представники відновили свої переговори в Панмунджоні в справі перемир'я в Корей, але замість сподіваного "важливого нового розвитку" на переговорах, аліантські зустрілись тільки з новими обвинуваченнями з боку комуністів. Вчора, перед відкриттям наради, комуністичний зв'язковий передав аліантському представникові листа, підписаного шефом комуністичної делегації, в якому обвинувачується аліант, що вони "змушують до шпигунства" взятих в полон комуністів. В листі сказано, що аліанти скидають полонених комуністів парашутами на зайняту комуністами територію та заставляють їх до шпигунства. Свої обвинувачення червоні базують на "доказах", що вони зловили на північ від 38-мої паралелі деяких із полонених, про яких в аліантському списку сказано, що вони "втекли", і які описали "признали", що їх скинуто парашутами та "змушено до шпигунства". Під час самих переговорів не зайшли жадні зміни, які виправдували б попередні "оптимістичні надії" на переломання теперішнього застрою в справі репатріації полонених, останній же важливіший неузгоджений передумови перемир'я.

Голос Американської Федерації Праці в справі репатріації полонених

Вашингтон. — Аргументи, які в останніх розмовах з червоними в Панмунджоні ажидали представники аліантів, були м. ін. базовані на виниках праці істориків Американської Федерації Праці. Вже місяць тому, делегація аліантів, заявила червоним, що вимага беззастережної репатріації всіх військовополонених, суперечить дотеперішній совєтській практиці. А саме, під час другої світової війни, Совети самі дівчі стосували добровільності повернення полонених, називаючи це виявом "найбільшої людяності". Полонених під Сталінградом й Будапештом, себто німецьким й мадлярським воїнам, совєтський уряд, "пропонував" вибір, — залишитися в комуністичній країні чи повернутись додому. Тепер, коли цю засаду стосують аліанти, то совети вже не називають її актом людяності, а знуцанням над полоненими.

Збільшена совєтська повітряна діяльність на півночі

Колорадо Спрінгс, у стейті Колорадо. — Військовий критик щоденника Нью Йорк Таймс, Гансон Балдвін, доводить, що збільшення американської розвідчої служби виявляють збільшену совєтську діяльність для нападу на Злучені Держави з півночі. З уваги на те, канадсько-американська повітряна оборона служба почала спеціальні повітряні вправи, які триватимуть увесь тиждень. Досі продукція відповідних американських засобів для оборони північних кордонів виглядала на задовільну, однак з уваги на посилені лети совєтських літаків у північних підбугунових околицях, як сама продукція так і вправи американських літунів мусять бути збільшені. Звіти розвідчої служби вказують на збільшення кількості совєтських атомових бомб, навіть на можливість виробу в СССР водневої бомби. Спеціальну увагу звертають звіттовлення на налеті совєтських бомбардувальників в околиці Чукського півострова поза морем Берінга, серед яких можна спостерігати бомбардувачі, що можуть летіти на далеку відстань. Значні нарахунок не менше як 50 "комінальних" совєтських атомових бомб, хоч не виключають і 150 бомб, а з них 400 "бомб в рр. 1954-1955. Не зважаючи на так велике число, знавці дивуються, що Совети не випробовують більше атомових бомб і подують на це різноманітні пояснення. Одні пояснення твердять, що Совети на вмісне не хочуть робити нові вибухи, а інші кажуть, що вибухи відбуваються під землею або під водою і тому не спричиняють потрясіння повітря. На всякий випадок продукція атомових бомбардувальників в Совєтах зростає, а це пригадує американцям потребу безупинної готовності до оборони.

Американські учені на льодовику "Таку" в Алясці

Нью Йорк. — Американське Географічне Товариство сповістило, що восьмичленна експедиція американських учених видряпалась на льодовику "Таку", що знаходиться в південнозахідній Алясці. Дотеперішні подорожі експедиції, це були неперестанні двомісячні змагання з неприйнятною природою та з майже непрохідними сніговими теренами.

Приготування до світової конференції "Віри й Ладу"

Нью Йорк. — У зв'язку з недалекою світовою конференцією "Віри й Лад", що має відбутись в Лунді у Швеції між 15 і 28 серпня, у минулу неділю в ньюйорській Троїцькій протестантській єпископальній церкві промовляв д-р О. Ведел з Вашингтонської колегії проповідників. Він вказав на невідрадий стан в християнській громаді, що виявляється поділом на різні ісповідання, згадавши зокрема поділ західної і східної церков та розподіл в добі Реформації. Д-р Ведел вияснив засади єкуменічного руху, що в нійому майбутня конференція в Лунді є одною з ланок. Сьогодні разом вперше беруть участь теж совєтські змагуні. Вже в першому дні змагань два американці, один релігійний і один чех побили до теперішніх олімпійських рекордів в поодинокій ділянках спорту.

Почалися Олімпійські Ігрища в Гельсінках

Гельсінкі, Фінляндія. — Вчора тут формально почалися п'ятнадцять з черги Олімпіади, відомі міжнародні спортивні змагання, в яких чимраз разом вперше беруть участь теж совєтські змагуні. Вже в першому дні змагань два американці, один релігійний і один чех побили до теперішніх олімпійських рекордів в поодинокій ділянках спорту.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ В ІРАНІ ПІСЛЯ ЗМІНИ УРАДУ

КОМУНІСТИ І НАЦІОНАЛІСТИ ВЕДУТЬ ОБ'ЄДНАНУ АКЦІЮ ПРОТИ ПРЕМ'ЄРА ГІВАМА

Тегеран, Іран. — Після зміни іранського уряду минулого четверга, що наступила внаслідок резигнації націоналістичного прем'єра д-ра Моссадеха та найменування новим прем'єром Ахмада Гівама, в столиці та цілій низці інших міст Ірану прийшло до кривавих бунтів і заворушень, в яких десятки осіб було вбитих, а сотні поранених і заарештованих. З поінформованих іранських кол подають, що кількість заарештованих виносить до вчора понад 600 осіб, а поранених понад 100. В самому Абадані, головному місті іранської нафтової промисловості, мало бути 60 осіб вбитих, а поранених понад 100. Внаслідок демонстрацій практично припинено нормальний торговельний і промисловий рух в країні. В акції проти демонстрантів військо користувалось в поодиноких випадках навіть танками. Демонстранти підносили оклики на "смерть Гівамові". Головні організатори демонстрацій є Національний Фронт, партія Моссадеха, що намагається тепер зорганізувати теж генеральний страйк. Комуністи спритно використовують ці демонстрації для своїх цілей.

Західна Німеччина видивгає нові федераційні пропозиції

Бонн, Німеччина. — Західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер повідомив вчора, що на найближчій зустрічі міністрів закордонних справ півночних європейських країн, які прийняли План Шумана і відносно злилися своєю лутульнію і сталевій індустрії, він запропонує створення нової загально-європейської політичної організації, яка очолювала би й керувала б Планом Шумана і Європейською Оборонною Спільнотою. План, що його приготувало західно-німецьке міністерство закордонних справ, буде переданий міністрам шістьох країн на нарадах в Парижі наступного тижня. Не подаючи подробиць того плану, канцлер Аденауер тільки заявив, що пропонує нову організацію, яка б була "дихом" досягненням вже європейської господарської і оборонної єдності. В американських і британських колах прийняли цю пропозицію без більшого одушевлення, видивгаючи різночасно заявляти, що Західна Німеччина ліпше зробила б, коли б тепер зосередила свою увагу на пологодженні більш актуальних проблем, хочби проблеми Саарщини.

Німці вшановують як героїв змовників на життя Гітлера

Берлін. — Родина високих німецьких офіцерів, які згинувли в безуспішному намаганні повалити Гітлера в липні 1944-го року, як теж представники німецької військової аристократії, вшанували вчора як героїв тих війсь-

Єгипет приготує договір дружби з Америкою

Каїро, Єгипет. — З поінформованих дипломатичних кол повідомляють, що після довгих та інтензивних нарад спеціальний міжміністерський комітет єгипетського уряду приготує текст договору дружби та господарської розвитуку і торгівлі між Єгиптом і Злученими Державами. Проект договору має бути ще апробований Радіою Міністрів і чинною тоді він буде готовий до підпису. Хоча переговори в справі договору були таємними, єгипетська опозиційна преса надрукувала дещо з його постанов, гостро їх критикуючи. Зокрема преса опозиційної Вафдської партії закидає, що цей договір вможливив би Злученим Державам "проковтнути" господарство Єгипту, та що він своїм результатом був би гірший для Єгипту, ніж англо-єгипетський договір з 1936 року. Головним завданням договору як це виходить із загальних дотеперішніх інформацій — було б вможливити доплив до Єгипту американських інвестиційних капіталів.

РЕЗИГНАЦІЯ ПРЕМ'ЄРА ЄГИПТУ

Каїро, Єгипет. — Минулої неділі прем'єр Єгипту Гуссейн Сіррі Паша зголосив королеві Фарукові свою резигнацію, спричиняючи цим вже другу кризу єгипетського уряду — впродовж одного місяця. Резигнаційного листа прем'єра Сіррі Паша передав королеві Фаруків шеф королівської кабінету д-р Гафез Афіфі Паша, але з дотеперішніх повідомлень виходить, що король цю резигнацію не прийняв, і тим самим не має жадних вісток про те, хто міг би бути найменуванням новим прем'єром. Так само офіційно не подано причин резигнації прем'єра Сіррі Паші. На що те-му шеф королівської кабінету Афіфі Паша проголосив комунікат, в якому тільки стверджує, що прем'єр Сіррі Паша зрезигнував та що король Фарук відмовився прийняти цю резигнацію і нікому не доручив творити новий уряд. Проте, з поінформованих кол заявляють, що сам Афіфі Паша веде інтензивні розмови з політичними і партійними провідниками, з чого робиться висновок, що король прийме резигнацію Сіррі Паші і правдоподібно доручить шефові свого надворного кабінету створити новий уряд.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
В Джерсі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$12.00	One year	\$12.00
На пів року	\$6.50	Six months	\$6.50
На три місяці	\$3.50	Three months	\$3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supply):	
На рік	\$3.00	One year	\$3.00
На пів року	\$2.00	Six months	\$2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕМОКРАТИЧНА КОНВЕНЦІЯ

В Шікаго радить 31-ша красна конвенція Демократичної партії, найважливішим завданням якої є номінація кандидата на наступного президента держави. Буде на ній багато такого, що живцем нагадуватиме республіканську конвенцію. Також і на цій конвенції буде боротьба між "старою гвардією" і "новомо", чи між "півднем" і "північчю", а дещо нагадуватиме проблеми, подібні до тих, що свого часу спричинили Горюжаську війну. Та тим разом не буде не тільки війни, але навіть такого "південного бунту", як це було в 1948 році.

Проте спокою не буде вже з приводу таких проблем, як робітничий закон Тефта-Гартлі та цивільні права. Ці останні особливо гостро обстоює президент Труман, домагаючись в цій справі ясного становища конвенції й виключення його в партійну платформу. Вже те одне може спричинити бурю з боку південних делегатів. Адміністрація має щодо цього поперта 54 братських, церковних, робітничих та інших організацій, що розпоряджаються мільйонами голосів. Коли мова про знесення закону Тефта-Гартлі, то тут заважко робітничі, а в боротьбі за повноту горюжаських справ-негри. Важке, не те, що другу найбільшу робітничу юнію, Конгрес Індустріальних Організацій, вважають такою, що вже довгий час попірає беззастережно демократичну адміністрацію.

Ці речі треба мати на увазі, коли будемо читати про різні конвенції "коншакти". З внутрішніх справ такі найважливішою буде боротьба за повноту цивільних прав для усього населення на всій території. Федерального узаколення тих прав вимагає не тільки справедливість, але й престиж Злучених Держав, бо якраз це дає найбільше матеріалу для брехливого проти-американської пропаганди, як тут у Злучених Державих, так і в світі.

Президент Труман, законний "бос" Демократичної партії, закликає з шпигалю, де він хвилює перебував, конвенційних делегатів вірно стояти при дотеперішній політиці демократичної адміністрації, як за Рузвельта, так і за нього самого. Коротко кажучи, він закликає за продовження політики "Ню Діл" і "Фер Діл" та перестерігає, щоб делегати не вступили до захисту "демократичного напрямку" історичного "боса", який тим самим і конвенція. Не підче глибоко, бо між делегатами є гострі критики цієї політики, не тільки з соціального боку, але й закордонного. Тут готов відіграти важливу роль бувший секретар стейту Вирнс з Падії, відомий критик демократів, зв'язаних тісно з "Ню Діл" та "Фер Діл". Зате завзятимися оборонцями цієї політики буде сенатор Лімен з Нью-Йорку і Аверел Гарімен, один з найбільшених кандидатів на демократичну номінацію.

Кандидатів на номінацію нараховують 19, але найповажливішими з них: ілліноїський губернатор Стівенсон, не вважаючи на його кількарізову відмову, мільйонер Аверел Гарімен, що його зараховують до "прогресивних", сенатор Річард Б. Росел з Джорджії, сенатор Роберт С. Кер з Оклахоми (теж мільйонер) та сенатор Естес Кіфвер з Тенесі, що вважає себе "голосом народу". Окремо доводиться згадати за 74-літнього віце-президента, Альбена В. Барклі, що не вважаючи на свій вік повів уже досить сильну кампанію в користь замінування його демократичним кандидатом на президента.

В таких обставинах багато заважатиме голос президента Трумана. Як відомо, президент був за кандидатурою губернатора Стівенсона. Не виключено, що губернатор таки дістане номінацію, коли інші кандидати ніяк не зможуть дістати потрібної більшості голосів. В такому положенні, як пишуть, "ніякий патріотичний американець уже не може відмовитись від номінації партії".

При кінці треба б згадати ще й за кандидатуру самого Трумана. Про неї ще дали пишуть і це дали натисками на президента, щоб кандидатів. Та ми думаємо, що президент уже сказав слово в цій справі і від нього не відступити.

Дмитро Галичак
Діючий заст. голови УКК.

РОЛЯ У. К. КОМІТЕТУ

Звіт з діяльності У.К.К. за час від Четвертого до П'ятого Конгресу (1949 — 1952)

(8)

Багатобачна політична діяльність Українського Конгресового Комітету в звітному часі, крім згаданих вже видань і публікацій та участі в загальноамериканському житті, охоплювала практично всі ділянки нашого спільного життя та відносилася практично до кожної американської, міжнародної і української проблеми. Для кращого перегляду цілості тої праці бодай в її найголовніших провалах, її можна поділити на такі головні ділянки: 1) Репрезентація серед американських українців; 2) Роль в загально-українських справах; 3) Репрезентація перед американськими українцями; 4) Міжнародна акція; 5) Пропаганда української визвольної справи та української правди. Розглянемо коротко ці поодинокі ділянки праці УКК в звітному часі.

1. Репрезентація серед американських українців

Виконуючи постанови і доручення Четвертого Конгресу, УККМітет намагався в звітному часі стати тим репрезентативним, координуючим і порядкуючим органом, авторитет якого міг би бути рішальним в нашому спільному житті. Передумовою того була справа повної консолідації всіх наших громадських сил, яку і завершено в листопаді минулого року. Сьогодні в Америці немає вже жодної поважнішої української національної організації, яка була б поза організаційною системою УККМітету, або не визнавала його авторитету.

Сьогодні можна твердити, що вся громадська діяльність американських українців в звітному часі проходила під знаком УККМітету та встановлювалася ним напрямком. Насамперед впорядковано

СВОБОДА ЗРАДИ

Не тільки англійську, але й міжнародну увагу привокують тепер справа кентерберійського декана д-ра Гюлета Джансона, відомого і своїх прокомуністичних виступів, "червоного декана". Він, що минулого року здобув "мирову нагороду Сталіна", іздик недавно до комуністичного Китаю і до Москви, а повернувшись з поїздки, почав повторювати відомі комуністичні брехні про вживання аліантів в Кореї бактеріологічної зброї. Інший достойник англійської церкви, кентерберійський архієпископ д-р Джозеф Фішер, зі свого боку заявив, що "докази" на кардинальному комуністичному брехню про бактеріологічну війну з того роду, що не могли б переконати навіть "інтелектуальні дитини". А проте, їх повторює "червоний декан", підтримуючи цим вою в боротьбі проти власної країни та в оплодотворенні тих, що єдині стоять сьогодні на сторожі не тільки християнської віри, але й цілої християнської цивілізації.

Нічого дивного, що поведінка "червоного декана" викликала бурю протестів в самій Англії і опинилася навіть під розглядом Парламенту. Народ домагався, щоб червоного декана звільнили з його церковних обов'язків та поставили під суд за зраду. Інше становище зайняли церковні власті і уряд. Архієпископ д-р Фішер заявив в Палаті Лордів: "допоможімо один одному, перебираючи та розділяючи між собою відповідальність за це, в переконанні, що це змала ціна за віддання вітальності для церкви і нації свободи слова". А прем'єр Вінстон Черчилль повторив це саме іншими словами.

В поглядах на цю справу поділена по такій самій лінії й американська публічна думка. Немає сумніву, що й одна й друга сторона мають велику рацію в своїх міркуваннях і навіть ця розбіжність поглядів та дискусія вже самі по собі доказують велику силу і спасенність демократичної системи.

Микола Барвінський

Шляхи до наладнання міжнародної торгівлі

Нині весь світ поділений на дві частини: це вільні демократичні держави Західної Європи, Англії, всі Америки, Австралії, Африки і частини Азії і друга половина світу це СРСР з його сателітами, де панує тоталітарний режим комунізму. Між цими двома частинами світу порушені нормальні економічні зв'язки. Це порушення нормальних економічних зв'язків відчувається у всьому світі, але чи не найбільше воно дошкуляло країнам в Європі, що перебувають за залізною заслоною під сталінською диктатурою. На країни Європи рапідно до 2-ї світової війни припадало біля 2/3 всієї європейської зовнішньої торгівлі. Тепер з цього обігу зовнішньої торгівлі вибули такі країни як Румунія, Мадярищина, Чехословаччина, Польща, Східна Німеччина, Болгарія, а також і вся Московія, що зветься тепер СРСР. Держави західної Європи втрачені ринки теж відчувають, але не в такій мірі, можна сказати катастрофічній, як країни за залізною заслоною. Тоді як держави західної Європи свій експорт і импорт можуть в такій, або

справу свідують національні ринки: Самостійність і Соборність Українських Земель, Першого Листопада, Роківин Шевченка і т. п. В останньому видано заклики до святкування 110 річчій М. Лисенка, батька української музики. В дальшому, масові громадські імпреси та маніфестації американських українців проходили або з ініціативи або за апробатою УККМітету та мали подвійну мету: актизацію нашого громадського життя для заступництва української справи на американському терені.

УККМітет дав ініціативу для створення Української Культурної Ради в Америці, яка досі ще не дала конкретного результату. Створено тільки окрему комісію, яка приготувала окремі статут та відбула кілька ділових нарад.

З думкою про українську культуру та її поширення на американському терені УКК підтримує і поручає громадству Бандуристів для створення цієї Капелі.

Пороблено перші кроки для охоплення нашої консолідаційної акцією теж наших окремо на цьому терені зорганізованих братів з Карпатсь-

кої України. Ця справа складна та вимагає багато такти і часу.

До репрезентації серед американських українців треба теж зарахувати творення відділу УКК на місяць, про що була мова, як теж призначення до громадської праці багатьох одиниць з-поміж усіх категорій американського українського суспільства.

2. Роль в загально-українських справах

В цій ділянці своєї праці УККМітет виходив з того самого заложення, що й в своїй діяльності на американському терені: необхідності повної консолідації українських сил. В цьому випадку УККМітет не тільки служив прикладом із своїх внутрішніх справ, але й давав ініціативу. Насамперед вдержувано контакт та дружні відносини з репрезентацією наших братів в Канаді, Комітетом Українців Канади, що разом з нами та представництвом українців інших американських країн творить Пан-Американську Українську Конференцію. В березні 1951 року відбулися у Вінніпегу в Канаді окремі наради представників УКК і КУК, на яких рішено постійно

затискувати співпрацю між нашими представництвами та спільно діяти для дальшої консолідації українських політичних сил в Європі докато Української Національної Ради і для збільшення активної допомоги українським визвольним змаганням. Минуло ствердити, що хоча між УКК і КУК часом приходить до деяких розбіжностей думок в поодиноких практичних справах, проте ми не тільки в найтісніших відносинах, але теж ми завжди з одні в усіх справах, що відносяться до безпеки і добробуту наших країн та до справи визволення українського народу. Наша співпраця та братерська дружба з канадійськими українцями мала досі напружені добрі наслідки для наших громад та для справи визволення нашого безвольного українського народу. Я вірю, що буду речником не тільки цього нашого великого Збору, але й всіх американських українців без винятку, як з цього місяця передам нашим братам в Канаді наш щиро-сердечний братній привіт та висловлюю впевненість, що наші взаємини і наша співпраця для наших країн і в користь визволення України теж в

майбутньому будуть тільки кріпшати та затискуватись.

Даючи приклад власним поступуванням, ми намагалися рівночасно вплинути на наших братів на європейській еміграції, щоб вони в інтересі української визвольної справи створили об'єднаний фронт і одну політичну репрезентацію. З такою метою і з такими рекомендаціями УККМітет з початком 1951-го року розіслав відповідні звернення до всіх українських політичних угруповувань в Європі, які належать до Української Національної Ради, як і до тих, що не беруть в ній участі. Цю саму акцію повторено ще з початком 1952-го року, розсилаючи заклики до всіх політичних угруповувань, щоб вони об'єдналися докато УН-Ради. З жалем минуло ствердити, що ані наша акція, ані зусилля поодиноких українських угруповувань в Європі не дали ще досі в цій справі бажаних позитивних наслідків. Хочемо тільки вірити, що вже в недалекому майбутньому українці в Європі потраплять створити відповідні передумови і платформу такого повного об'єднання нашої української держави. Ми переконані, що до цього

з не тільки всі причини, але теж і можливість та що при добрій волі з усіх боків це викликає українське об'єднання в Європі може стати дійсністю, як воно вже стало в Америці. Наша визвольність та наше закріплення нашої власної солідарності можуть мати корисний вплив теж на повне об'єднання українських сил в Європі.

До цієї самої категорії діяльності треба зарахувати ініціативу УККМітету для об'єднання української науки поза Рідними Землями. Цій справі УККМітет присвятив кілька своїх нарад, у висліді яких схвалено такий заклики: "Український Конгресовий Комітет закликає Наукове Товариство ім. Шевченка і Українську Вільну Академію Наук, щоб обидві ці установи в інтересі української науки та української нації об'єдналися в одну вільну українську наукову інституцію".

3. Репрезентація перед американцями

Репрезентація української справи перед американцями це найголовніше завдання Українського Конгресового Комітету і тієї ділянки він віддає найбільше уваги, часу

Олег Лисняк

В РІЧНИЦЮ БРОДІВ

"В перемогі сто батьків — поразка сиротою"

В книзі звітів писаних військовими звітодавцями Дивізії "Галичина", яка книга заховалася чудом до сьогоднішнього дня і становить друкований чорний по білому архаїчний документ — між численними репортажами, кореспонденціями і звітами є надрукований лише один звіт військового звітодавця про найбільший бій Дивізії — битву під Бродами. Не тому, що під Бродами не було людей, які змогли б зафіксувати події з цього найбільшого бою, який зводила найбільша українська регулярна формація в цій війні. Під Бродами був в складі Дивізії відділ (чота) військових звітодавців, який мав в своєму складі журналістів, мalarів, кіно і радіореporterів. Правда, більшість з них не повернулася з поля — але все ж таки ці, що пережили і повернулися, могли описати і змалювати картину цього великого бою. На жаль, офіційна німецька цензура не бажала собі цього, не лише тому, що бій під Бродами закінчився поразкою — але в першу чергу тому, що окрема постава злочинного командира Дивізії під час бою мусіла б таким чином чинити на ній і знати своє відзеркалення в описах. Вийшло так, що в 1944 році бій під Бродами не зміг бути належно навітлений як в видавничій "Військовою Управою" газеті "До перемоги" (пізніше "До зброї"), ні в контролюваній німцями українській пресі видавничій в Кракові чи Відні. Зразок положено печаті офіційної мовчанки на цю так маркантну битву, що становить важливий пункт в історії наших військових змагань.

Кілька років пізніше царювала ще далі ця заклата мовчанка, що дало в конвенції такі важливі наслідки і спричинило до прикрої і неприємної неінформованості загалу українського громадянства. Українська преса, що виходила в цьому часі в Європі під крилами УНРРА, обминала "неприсмну" дивізійну тему, а щодо американської — то хто ж може дивуватись, що вона взагалі мало згадувала не то про бій під Бродами, але і про дивізійну взагалі?

Коли мені доводилося співпрацювати в пресових українських органах цього часу — я навіть не дуже дивувався, що ці теми були "табу". "Нюрнберзької настрої" були ще в засвідженні пам'яті і я поділяв відвагу тодішнього редактора "Українського Трибуна" З. Тарнавського який в своєму коментарі "перешарудував" у Зеленограді статтю згадку про битву під Бродами.

Часи минули і по світі почали поширюватися правдиві звіти про брідський бій, появлялись в Аргентині спомини учасників бою 1 УД, алаштувалося в таборах (Міттенвальд) перші Академії в честь героїв, що полягли під Бродами, видано перші листівки. В 1950 році я не маю вже труднощів з поміщенням статті про "Непопулярну битву", як я її тоді назвав. Все такі редакція, яка помістила статтю — додала їй ще підзаголовок: "Пам'ять поляглих за Батьківщину завжди свята". Завжди! — себто навіть в цьому випадку.

Рік пізніше про Дивізії і її найбільшу битву в обороні рідної землі під Бродами, як свідчать збірні мною витинки світової української преси, писалося вже майже по всьому світу. Очевидно — з винятком публікацій, які виходять в таких країнах, де про дивізійну згадувати було б "неактично". Постало в 1949 році Братство колишніх Воляків

"ЧИТАЮЧИ ГОГОЛЯ"

під такою назвою викибулущо вірші Ростава Братунь ("Рад. Укр." 7 червня), в яких сугерує такі "мистецькі" асоціації: "Коли Остап страждав в неволі панський, Андрій продався зазавжди катом. Петлюрицем, бандерцем він звався; і якби міг, згадав би сонце нам... Та ти сказав — я чую, чую синю! Я чую, я приїду. Борись, я їди. Приїду, звільню західню Україну, від чорної, проклятої бди..."

і праці. Ця репрезентація була дуже багатобачна та мала найрізноманітніші прояви. Для підтримки цієї репрезентації в багатьох випадках організовано і влаштовувалося масові маніфестації і демонстрації, що оцілювали більший або менший відгук в американському уряді та в американській публічній думці. Головною метою цих репрезентацій було заступати українську справу та здобувати для неї і американський уряд і американську публічну думку. Сама тільки згадка про найважливіший виступ УККМітету в цій ділянці дасть Вам загальне уявлення про розміри і засяги виконаної роботи. (Продовження буде)

